

**HRVATSKI SABOR
KLUB ZASTUPNIKA SDP-a**

Zagreb, 16. veljače 2011.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske i članka 128. i 129. Poslovnika Hrvatskoga sabora, Klub zastupnika SDP-a podnosi Prijedlog zakona o radnim i socijalnim sudovima.

Za predstavnike Kluba zastupnika SDP-a, koji će u njegovo ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela određeni su zastupnici Zoran Milanović, Milanka Opačić i Ingrid Antičević Marinović.

**PREDSJEDNIK KLUBA
ZASTUPNIKA SDP-a**

Zoran Milanović

KLUB ZASTUPNIKA SDP-a

**PRIJEDLOG
ZAKONA O RADNIM I SOCIJALNIM SUDOVIMA**

Zagreb, veljača 2011.

PRIJEDLOG ZAKONA O RADNIM I SOCIJALNIM SUDOVIMA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o radnim i socijalnim sudovima sadržana je u članku 3. i člancima 118., 120., 121., 122. i 123. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 85/2010. – pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA

U Hrvatskoj je danas radništvo marginalizirano i deklasirano. Nesigurnost rada dostigla je zabrinjavajuću razinu. Brojni su radnici koji rade na potplaćenim poslovima, na opasnim poslovima bez potrebne zaštite na radu, prisiljeni su prihvaćati dulje radno vrijeme, rade prekovremeno, a koji rad im počesto nije plaćen, ili ne u punoj mjeri. Više od 80% novozaposlenih radi po ugovoru na određeno vrijeme. Tako poslodavci koji i sami posluju u znatno pogoršanim uvjetima, izigravaju instituciju rada na određeno vrijeme, a radnici se dodatno suočavaju s nesigurnošću radnog mjesta. U takvim uvjetima, od straha da ne izgube i takav posao ne postavljaju nikakva pitanja, osjećaju se preslabim da bi tražili ostvarenje svojih radničkih prava i svih prava iz socijalne zaštite. U zadnjih nekoliko godina drastično se povećao broj radnika koji rade, a za to ne primaju nikakvu plaću. Broj takvih radnika popeo se na 80.000. Strani poslodavci ponašaju se počesto gore od domaćih ne poštujući naš pravni sustav iz jednostavnog razloga jer ih za to ne stižu nikakve sankcije. Nije rijedak slučaj da otpuštaju naše radnike kao tehnološki višak da bi zaposlili strance, a ponekad i „na crno“.

Neisplata plaće koja je kod nas poprimila zabrinjavajuće razmjere, nažalost nije predviđena kako kazneno djelo, nažalost u takvom ponašanju ne vidi se znatna društvena opasnost i ponašanje koja razara moralno tkivo društva. To ohrabruje nepoštene poslodavce, a poštene stavlja u kušnju, jer teško odolijevaju nezakonitij i nelojalnoj konkurenciji onih prvih koji tako nekažnjeno posluju.

Hrvatska je pred pragom EU, ostvarene su mnoge zakonske pretpostavke za zaštitu tržišta i kapitala, ali ne i one koje jamče zaštitu ljudi koji stvaraju nova dobra, ljudi koji žive od svojega, a ne tuđega rada, ali ni svih onih društvenih grupa koje globalizacija marginalizira. Tako svjedočimo o globalizaciji tržišta i kapitala, ali ne i globalizaciji solidarnosti pogotovo među skupinama pogođenim neizvjesnostima. Zapuštanje, a počesto i napuštanje humanih vrijednosti u novim uvjetima privređivanja dovelo je do isključenosti mnogih u

procesu raspodjele društvenog bogatstva, do osiromašenja, sveprisutnog osjećaja stalne nesigurnosti.

Načelo pravedne podjele, da se stvorena dobra raspodijele u skladu s propisima općeg dobra, odnosno društvene pravednosti, slabo se ostvaruju jer socijalni i pravni red ne štiti, bar ne u dovoljnoj mjeri obavljanje rada.

Potreba za društvenom pravednošću traži nadogradnju državnih institucija, prije svega da ta potreba ne bude samo deklaratorna, već djelotvorna.

U uvjetima kad su redovni sudovi u svom parničnom sudovanju opterećeni s 300.000 najrazličitijih građanskih sporova, a povrede prava radnika učestale, iluzorno je očekivati njihovu adekvatnu zaštitu. Jednako tako, pravo na socijalnu zaštitu teško je ostvarivo u brzom roku i pred Upravnim sudom koji je zadnjih godina još više preopterećen.

Stoga, zaštita rada i prava iz socijalne zaštite da bi bila brza i učinkovita traži nove mehanizme za njezino ostvarenje.

Sve zemlje EU našle su adekvatna rješenja kako bi zaštitile svoje radništvo i socijalno ugrožene skupine. Primjerice Slovenija sličan zakon o radnim i socijalnim sudovima ima još od 1994.godine.

III. OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Prijedlogom zakona o radnim i socijalnim sudovima osnivaju se radni i socijalni sudovi u Republici Hrvatskoj kao specijalizirani sudovi koji građanima pružaju pravnu zaštitu u radnim i socijalnim sporovima po svim osnovama iz tih odnosa.

Osniva se petnaest radnih i socijalnih sudova čija se mjesna nadležnost podudara nadležnošću županijskih sudova. Na taj način izbjegava se formiranje mnoštva novih sudova, a osigurava dostupnost tih sudova građanima.

Postupovne odredbe koje uređuju postupak pred radnim i socijalnim sudovima znatno se razlikuju od onih određenih zakonom o parničnom postupku. Čitav postupak određen je tako da osigura brzu i adekvatnu zaštitu radniku čija su prava povrijeđena i osiguraniku njegovo pravo na socijalnu zaštitu rukovodeći se starim rimskim načelom : „Qvi cito dat, bis dat“.

Samo ako zakon što izričito ne propisuje, primjenjuju se odredbe zakona o parničnom postupku i ovršnog zakona.

Najvažnija karakteristika postupka pred tim sudovima ogleda se u tomu što su sve radnje svih sudionika u postupku određene relativno vrlo kratkim rokovima. Svako odugovlačenje ili zavlčenje parnice je onemogućeno time što sudu stavlja u obvezu osujetiti svaki takav pokušaj gubitkom određenog prava u postupku. Rokovi, dakle, nisu u prijedlogu zakona postavljeni kao instruktivni, već kao strogo prekluzivni rokovi . Ono što je posebno značajno jeste to da sudac koji ne vodi računa o rokovima postupanja sam čini tešku povredu dužnosti, što znači da zbog toga može biti razriješen dužnosti shodno odredbama Zakona o državnom sudbenom vijeću.

Posebnost tih sudova posebno se ogleda o tomu što ti sudovi za razliku od redovnih, radniku i osiguraniku daju pravnu poduku tijekom postupka kako bi njihova prava kao prava onih slabijih bila ostvarena.

Kao žalbeni sud predviđa se osnivanje Višeg radnog i socijalnog suda sa sjedištem u Zagrebu.

Protiv odluka Višeg radnog i socijalnog suda omogućava se izjavljivanje revizije pred Vrhovnim sudom Republike Hrvatske u relativno široko postavljenim slučajevima. Posebna je novost našeg pravnog sustava da se revizija može izjaviti i u onim slučajevima u kojima inače nije dopuštena, ali je potrebna intervencija Vrhovnog suda radi ujednačavanja sudske prakse što je od krucijalne važnosti u pogledu pravne sigurnosti građana.

S obzirom na najranjiviji dio građana koji će se pojavljivati pred radnim i socijalnim sudovima, oni se uglavnom oslobađaju svih sudskih pristojbi.

Sudac pojedinac sudi samo u najjednostavnijim sporovima, a inače predviđeno je da sud sudi u vijeću sastavljenom od suca profesionalaca i dva suca porotnika od kojih je jedan uvijek predstavnik sindikata, a drugi poslodavca, tj. zavoda.

Na ovakav način, ustrojem posebnih specijaliziranih sudova zaštitit će se na najefikasniji način svi oni čija su radna i socijalna prava povrijeđena. Nema sumnje da će brzina djelovanja odvracati od kršenja radničkih prava sve oni koji to počesto čine zbog spore i neadekvatne zaštite radnika. Ukratko, ponašaju se tako, jer im se to tolerira i jer se tako mogu ponašati. Dakle, preventivni učinak bit će vrlo brzo razvidan.

Na ovakav način, država i društvo pokazuju da nisu kapitulirali pred sebičnim i bezobzirnim kapitalom i da je zaštita radništva i socijalno ugroženih jedno od najvažnijih nacionalnih pitanja.

Kad su prava radništva osigurana i provediva, to ne samo da jamči sigurnost radnika i njegove obitelji, nego i čuva državna sredstva da se upotrijebe za one koji ne mogu raditi.

Omogućit će se ne samo poslovna disciplina i jačanje poslovnog, nego i općenito, građanskog morala.

Međutim, ono što je najvažnije: daje se dignitet radniku i njegovom radu. Rad nije samo ekonomska kategorija; čovjek radom stvara novu vrijednost, ali doživljava i svoje samoostvarenje.

IV. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

U Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2011.godinu potrebno je osigurati 8.000.000 kuna, a u 2012. godini 15.000.000 kuna.

**PRIJEDLOG
ZAKONA O RADNIM I SOCIJALNIM SUDOVIMA**

1. OPĆE ODREDBE

Predmet uređenja Zakona

Članak 1.

Ovim zakonom uređuje se nadležnost, organizacija i sastav radnih i socijalnih sudova kao specijaliziranih sudova, te uređuje postupak u kojem ti sudovi odlučuju u radnim i socijalnim sporovima.

Vrste sporova

Članak 2.

Radni i socijalni sudovi nadležni su za odlučivanje u individualnim i kolektivnim radnim sporovima, te u socijalnim sporovima po odredbama ovoga zakona.

Stupnjevi odlučivanja

Članak 3.

(1) U prvom stupnju odlučuju radni i socijalni sudovi prvog stupnja.

(2) O žalbi protiv odluke suda iz stavka 1.ovoga članka odlučuje viši radni i socijalni sud.

(3) O reviziji protiv odluke suda iz stavka 2. ovoga članka odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske.

Zakonsko značenje izraza

Članak 4.

(1) U ovom zakonu pojam radnik odnosi se i na službenika, namještenika i dužnosnika ako zakonom nije određeno drukčije.

(2) U ovom zakonu korišteni pojmovi sudac, sudac porotnik, radnik, poslodavac, osiguranik i drugi pojmovi, napisani u muškom gramatičkom obliku, koriste se kao neutralni za muškarce i žene.

2. NADLEŽNOST, ORGANIZACIJA I SASTAV SUDOVA

Stvarna nadležnost radnog i socijalnog suda u individualnim radnim sporovima

Članak 5.

(1) Radni i socijalni sud nadležan je za odlučivanje u sljedećim individualnim radnim sporovima:

- a) o sklapanju, postojanju, trajanju i prestanku ugovora o radu;
- b) o pravima, obvezama i odgovornostima iz ugovora o radu između radnika i poslodavca odnosno njihovim pravnim sljednicima;
- c) o pravima i obvezama iz odnosa između radnika i korisnika, kojemu je radnik upućen na rad na temelju dogovora između poslodavca i korisnika;
- d) u vezi s postupkom zapošljavanja radnika između poslodavca i kandidata;
- e) o pravima i obvezama iz industrijskog vlasništva, koja nastaju između radnika i poslodavca na temelju ugovora o radu;
- f) o obavljanju poslova maloljetnika, vježbenika, učenika i studenata;
- g) o kadrovskoj stipendiji između poslodavca i učenika ili studenta;
- h) o volonterskom obavljanju vježbeništva;
- i) za koje je tako određeno zakonom

Stvarna nadležnost radnog i socijalnog suda u kolektivnim radnim sporovima

Članak 6.

(1) Radni i socijalni sud nadležan je za odlučivanje u sljedećim kolektivnim radnim sporovima:

- a) o valjanosti kolektivnog ugovora i njegovom izvršavanju među strankama kolektivnog ugovora ili među strankama kolektivnog ugovora i drugim osobama;
- b) o nadležnosti za kolektivno pregovaranje,
- c) o usklađenosti kolektivnih ugovora sa zakonom, međusobnoj usklađenosti kolektivnih ugovora i usklađenosti općih akata poslodavca sa zakonom i sa kolektivnim ugovorima;
- d) o zakonitosti štrajka i drugih radničkih akcija;
- e) o sudjelovanju radnika u upravljanju;
- f) o nadležnostima sindikata u vezi s radnim odnosima;
- g) u vezi s određivanjem reprezentativnosti sindikata
- h) o pravu na i iz obveznoga mirovinskoga i invalidskoga osiguranja;
- i) o pravu na i iz obveznoga dodatnoga mirovinskog osiguranja;

- j) o plaćanju doprinosa za obavezno mirovinsko i invalidsko osiguranje i obavezno dodatno mirovinsko osiguranje;
- k) o određivanju ili ukidanju radnog mjesta, za koja je obvezno uključivanje u dodatno mirovinsko osiguranje;
- l) o dobrovoljnom uključivanju u obavezno mirovinsko i invalidsko osiguranje i plaćanju doprinosa za to osiguranje;
- lj) o priznanju i dokupu mirovinskog staža;
- m) o pravu na državne mirovine;
- n) u vezi s matičnom evidencijom;
- nj) za koje je tako određeno zakonom;

Stvarna nadležnost radnog i socijalnog suda u socijalnim sporovima

Članak 7.

(1) Radni i socijalni sud nadležan je u sljedećim socijalnim sporovima:

1. Kad se odlučuje:

- a) o pravu na obvezno zdravstveno osiguranje i pravima iz obveznoga zdravstvenoga osiguranja i plaćanju doprinosa za to osiguranje;
- b) o pravu na osiguranje za slučaj nezaposlenosti i zapošljavanja;
- c) o pravu na obvezno osiguranje za slučaj nezaposlenosti i prava iz obveznoga osiguranja za slučaj nezaposlenosti i plaćanju doprinosa za to osiguranje;
- d) o dobrovoljnom uključivanju u obvezno osiguranje za slučaj nezaposlenosti i plaćanju doprinosa za to osiguranje;
- e) o stipendijama za koje je odlučujući imovinski cenzus i stipendijama za nadarene;
- f) o kreditu za studij na temelju jamstava i subvencioniranja kamatne stope, pri dodjeljivanju kojeg je odlučujući imovinski cenzus;

2. Ako je za odlučivanje u sporu za naknadu štete za koji je oredjena nadležnost radnog i socijalnog suda po oredbama ovog zakona kao tuženik označen osiguravatelj;

3. Na području roditeljske zaštite i obiteljskih primanja:

- a) o pravu na osiguranje za roditeljsku zaštitu i prava iz osiguranja na tu zaštitu, te plaćanje doprinosa za to osiguranje;
- b) o pravu na obiteljska primanja;

4.. Na području socijalnih primanja:

- a) o socijalno zaštitnim davanjima;
- b) o pravu na socijalna primanja iz različitih naslova, ako je njihova namjena rješavanje socijalne sigurnosti korisnika i ako je za priznanje prava na takvo primanje odlučujući imovinski cenzus;
- c) o povratu neopravdano dobivenih sredstava;

- d) o naknadi štete, koju je državno tijelo ili organ odnosno nositelj javnih ovlasti (u daljnjem tekstu: zavod) uzrokovao osiguraniku odnosno korisniku socijalne zaštite (u daljnjem tekstu: osiguranik).

Mjesna nadležnost u individualnim radnim sporovima

Članak 8.

Ako je tuženik radnik, za odlučivanje je nadležan osim suda koji je općenito mjesno nadležan za tuženika i sud na području kojega se obavlja posao ili bi se morao obavljati posao, te sud, na području kojeg je sklopljen ugovor o radu.

Mjesna nadležnost u kolektivnim radnim sporovima

Članak 9.

Za odlučivanje u kolektivnim radnim sporovima, u kojima je sudionik poslodavac, mjesno je nadležan sud koji je općenito mjesno nadležan za poslodavca.

Zabrana sklapanja sporazuma o mjesnoj nadležnosti

Članak 10.

U sporovima pred radnim i socijalnim sudovima zabranjeno je mijenjati zakonom oredjenu mjesnu nadležnost suda.

Nadležnost u vezi s arbitražom

Članak 11.

Za odlučivanje o imenovanju arbitra odnosno predsjednika arbitraže, kada se arbitraža ne može konstituirati o poništenju ugovora o arbitraži zbog nemogućnosti konstituiranja arbitraže i o tužbi za raskidanje arbitražne odluke nadležan je radni i socijalni sud na području kojega je sjedište arbitraže.

Sudovi prvoga stupnja

Članak 12.

U Republici Hrvatskoj djeluju sljedeći radni i socijalni sudovi prvoga stupnja:

1. Radni i socijalni sud u Bjelovaru za područje Županijskog suda u Bjelovaru,
2. Radni i socijalni sud u Dubrovniku za područje Županijskog suda u Dubrovniku,
3. Radni i socijalni sud u Karlovcu za područje Županijskog suda u Karlovcu,

4. Radni i socijalni sud u Osijeku za područje Županijskog suda u Osijeku,
5. Radni i socijalni sud u Puli za područje Županijskog suda u Puli,
6. Radni i socijalni sud u Rijeci za područje Županijskog suda u Rijeci,
7. Radni i socijalni sud u Slavonskom Brodu za područje Županijskog suda u Slavonskom Brodu,
8. Radni i socijalni sud u Sisku za područje Županijskog suda u Sisku,
9. Radni i socijalni sud u Splitu za područje Županijskog suda u Splitu,
10. Radni i socijalni sud u Šibeniku za područje Županijskog suda u Šibeniku,
11. Radni i socijalni sud u Varaždinu za područje Županijskog suda u Varaždinu,
12. Radni i socijalni sud u Velikoj Gorici za područje Županijskog suda u Velikoj Gorici,
13. Radni i socijalni sud u Vukovaru za područje Županijskog suda u Vukovaru,
14. Radni i socijalni sud u Zadru za područje Županijskog suda u Zadru,
15. Radni i socijalni sud u Zagrebu za područje Županijskog suda u Zagrebu.

Sastav suda prvoga stupnja

Članak 13.

(1) Kad sudi kao sud prvog stupnja, radni i socijalni sud sudi u vijeću sastavljenom od jednog suca profesionalca i dva suca porotnika, osim ako je zakonom određeno da sudi sudac pojedinac.

(2) Sudac pojedinac odlučuje u individualnim radnim sporovima o imovinskopравnim zahtjevima ako vrijednost spora ne prelazi pet tisuća kuna.

(3) Bez obzira na vrijednost spora sud uvijek odlučuje u vijeću:

- u individualnim radnim sporovima koji se odnose na otkaz ugovora o radu, pokusnom radu, prekovremenom radu, pravu na stanke i odmore te druge odsutnosti s rada, obveznosti obavljanja posla zbog iznimnih okolnosti, izricanju disciplinskih sankcija koje trajno ne mijenjaju radnopravni položaj radnika, privremenog udaljavanja s posla zbog primjene disciplinske mjere i privremenog premještaja;
- o pravu na dodatak za pomoć i njegu, pravu na invalidninu za tjelesno oštećenje i pravu na korištenje zdravstvene zaštite.

(4) Kad sudi u vijeću sud prvoga stupnja sastavljen je od suca profesionalca kao predsjednika vijeća i dva suca porotnika kao članova vijeća od kojih je jedan izabran s liste kandidata radnika odnosno osiguranika, a drugi s liste kandidata poslodavaca odnosno zavoda.

Suci porotnici

Članak 14.

(1) Za određivanje uvjeta za izbor suca porotnika, trajanje mandata, prisegu, određivanje broja sudaca porotnika te prava i obveze sudaca porotnika primjenjuju se odredbe zakona o redovnim sudovima, osim ako ovim zakonom nije određeno drugačije.

(2) Suce porotnike po odredbama ovoga zakona bira Hrvatski sabor Republike Hrvatske i to jednak broj porotnika iz redova radnika odnosno osiguranika i poslodavaca odnosno zavoda.

(3) Izbor sudaca porotnika raspisuje predsjednik Hrvatskog sabora Republike Hrvatske najmanje četiri mjeseca prije isteka mandata dotadašnjih sudaca porotnika.

Sastavljanje liste kandidata

Članak 15.

(1) Za radne sudove prvoga stupnja suci porotnici biraju se s liste kandidata radnika i poslodavaca. Lista kandidata radnika oblikuje se na prijedlog sindikata u skladu s brojem njihovih članova. Lista kandidata poslodavaca oblikuje se na prijedlog udruga poslodavaca i Vlade Republike Hrvatske u skladu s brojem zaposlenih kod poslodavaca odnosno u javnom sektoru tako da svaki predlagatelj predlaže jednaki broj kandidata.

(2) Na listi kandidata određuje se jednak broj kandidata kao što je broj sudaca porotnika koji se bira.

Viši radni sud

Članak 16.

(1) Viši radni i socijalni sud ima sjedište u Zagrebu

(2) Viši radni i socijalni sud odlučuje u vijeću sastavljenom od tri suca profesionalca.

3. POSTUPAK

1. Pravila postupka

Članak 17.

U postupku u radnim i socijalnim sporovima primjenjuju se odredbe zakona o parničnom postupku i ovršnom zakonu, osim ako ovim zakonom nije propisano drugačije.

Načelo hitnog rješavanja postupka

Članak 18.

(1) Radni i socijalni sporovi su sporovi najhitnije naravi i postupak se mora provesti hitno i bez ikakvog odugovlačenja.

(2) Sud je dužan donijeti meritornu odluku u roku od dva mjeseca od dana zaprimanja tužbe, te je u tom roku otpremiti strankama.

(3) Svi ovim zakonom određeni rokovi nisu instruktivne naravi i učesnici u postupku su ih dužni pod prijetnjom zakonskih posljedica poštivati.

(4) Sudac koji ne postupi u određenom roku ili ne donese odluku u određenom roku, čini tešku povredu dužnosti.

Prethodno pitanje

Članak 19.

Ako odluka suda zavisi o prethodnom pitanju, a o njemu još nije odlučilo nadležno tijelo ili organ, sud može do odluke o prethodnom pitanju prekinuti postupak samo ako je zakonom propisano da prethodno pitanje ne smije sam riješiti, ili ako je postupak o prethodnom pitanju pred nadležnim tijelom ili organom već u tijeku.

Izuzeće suca i suca porotnika

Članak 20.

Sudac ili sudac porotnik ne može suditi u predmetu u slučaju ako je član tijela ili organa stranke u postupku.

Postupovna pretpostavka

Članak 21.

(1) Kada je zakonom ili kolektivnim ugovorom određen obvezan postupak za mirno rješavanje spora, tužba je dopuštena pod uvjetom da je postupak bio prethodno započet, a nije uspješno završen.

(2) Smatra se, da postupak nije uspješno završen ako među strankama nije ostvaren sporazum u roku od trideset dana od početka postupka za mirno rješavanje spora.

(3) Ako je za podnošenje tužbe zakonom određen rok, taj rok počinje teći po isteku roka iz prethodnog stavka.

(4) Odredbe prethodnih stavaka ne primjenjuju se u sporovima o postojanju ili prestanku radnoga odnosa.

Odluka bez glavne rasprave

Članak 22.

Sud može odlučiti bez glavne rasprave, ako nakon primljenog odgovora na tužbu ili pripremljenih podnesaka utvrdi da među strankama činjenično stanje nije sporno i da nema drugih zapreka za donošenje odluke, a stranke su se odrekle glavne rasprave.

Priprema za glavnu raspravu

Članak 23.

(1) Sud strankama može narediti da u roku koji odredi odgovore na pojedina pitanja koja su važna za odluku, da dopune ili dodatno obrazlože svoje prethodne podneske te prilože isprave.

(2) Sud određuje rok iz stavaka 1. ovog članka s obzirom na složenosti radnje koju treba obaviti tako da stranci ostane dovoljno vremena da se u postupku izjasni. Taj rok ne smije biti kraći od osam dana, ni dulji od petnaest dana.

(3) Podneske i isprave podnesene na poziv suda prema prvom ili drugom stavku ovoga članka, koji se predlože nakon isteka roka koji je odredio sud, sud će uzeti u obzir samo ako stranka učini vjerojatnim da ih u roku bez svoje krivnje nije mogla priložiti ili ako njihovo razmatranje ne bi odugovlačilo postupak

(4) Sud će stranku u pozivu upozoriti na posljedice propuštanja roka.

Postupak mirenja

Članak 24.

Prije početka rasprave sud obvezno provodi mirenje. Ako mirenje ne uspije nagodbom, sud odmah započinje s glavnom raspravom.

Mirovanje postupka

Članak 25.

U postupku u radnim i socijalnim sporovima nema mirovanja postupka.

Posljedice izostanaka stranaka s rasprave

Članak 26.

(1) Ako se tuženik ne odazove mirenju ili na glavnu raspravu, sud donosi presudu zbog ogluhe i onda ako je tuženik podnio odgovor na tužbu.

(2) Ako na mirenje ili na prvo ročište za glavnu raspravu ne dođe tužitelj, smatra se da je povukao tužbu.

(3) Ako se na mirenje ili na prvo ročište za glavnu raspravu ne odazove niti jedna stranka, rasprava se odlaže. Ako i na sljedeću raspravu ne dođe niti jedna stranka, smatra se, da je tužitelj povukao tužbu.

(4) Ako se na ročište za glavnu raspravu ne odazove niti jedna stranka, sud može donijeti odluku ako su već prethodno izvedeni potrebni dokazi i činjenično stanje dovoljno utvrđeno.

(5) Odredbe prethodnih stavaka ovog članka primjenjuju se pod uvjetom da je stranka bila uredno pozvana i da nije prethodno dokazala opravdane razloge za izostanak.

(6) Sud stranku u pozivu na ročište za mirenje i glavnu raspravu upozorava na posljedice izostanka.

Žalbeni postupak

Članak 27.

(1) Žalba se podnosi u roku od osam dana, a sud ju je dužan bez ikakvog odlaganja dostaviti protivnoj stranci koja u roku od tri dana može podnijeti odgovor na žalbu. Žalbu i odgovor na žalbu sud bez odlaganja, a najdulje u roku od tri dana dostavlja višem sudu.

(2) Žalba se može podnijeti zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne primjene materijalnog prava i bitne povrede postupka.

(3) Zbog pogrešnog ili nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja ili bitne povrede postupka sud drugoga stupnja ne može predmet vratiti na ponovljeni postupak sudu koji je donio pobijanu odluku ako je nepravilnosti moguće ispraviti dopunjenim ili ponovljenim izvođenjem dokaza odnosno provođenjem drugih procesnih radnji na raspravi pred sudom drugoga stupnja.

(4) Viši sud dužan je odluku donijeti i otpremiti je strankama u roku od trideset dana.

(5) Na raspravi sud drugoga stupnja može ponoviti dokaze koji su izvedeni pred sudom prvog stupnja, izvesti nove dokaze koji su potrebni za pravilno i potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja i obaviti druge procesne radnje kojima se otklanjaju utvrđene bitne povrede odredbe postupka.

Revizija

Članak 28.

(1) Revizija je dozvoljena u sljedećim radnim i socijalnim sporovima:

1. u imovinskim individualnim radnim i socijalnim sporovima u kojima je dozvoljena revizija po odredbama zakona o parničnom postupku;
2. u individualnim radnim sporovima glede postojanja ili prestanka radnoga odnosa;
3. u kolektivnim radnim sporovima;
4. u socijalnim sporovima o pravima na socijalno osiguranje i socijalnu zaštitu, osim u sporovima o pravu na dodatak za pomoć i njegu, pravu na invalidninu za tjelesno oštećenje i pravu na zdravstveno liječenje;
5. po dopuštenju suda.

Dopuštena revizija

Članak 29.

(1) Sud će dopustiti reviziju:

- ako je od odluke Vrhovnoga suda moguće očekivati odluku o važnom pravnom pitanju ili
- ako odluka suda drugoga stupnja odstupa od sudske prakse Vrhovnoga suda glede pravnoga pitanja koje je bitno za odlučivanje ili ako u sudskoj praksi sudova drugog stupnja o tom pravnom pitanju ne postoji jedinstvenost, a Vrhovni sud o tomu još nije odlučivao.

(2) O tomu, da li će dopustiti reviziju, odlučuje sud drugoga stupnja odlukom koja je sastavni dio pravomoćne odluke kojom je odlučio o žalbi. Vrhovni sud

je vezan za odluku suda drugoga stupnja kojom se reviziju dopušta ili ne dopušta.

(3) Protiv odluke, kojom sud drugoga stupnja ne dopušta reviziju, stranka može u roku od trideset dana podnijeti žalbu Vrhovnom sudu iz razloga iz druge alineje prvoga stavka ovoga članka. U tom postupku sukladno se primjenjuju odredbe zakona o parničnom postupku o žalbi protiv odluke suda prvoga stupnja.

(4) Ako u slučaju iz prethodnog stavka Vrhovni sud dopusti reviziju, rok za njezino podnošenje počinje teći od dana uručenja te odluke stranci.

Zahtjev za zaštitu zakonitosti

Članak 30.

U radnim i socijalnim sporovima nije dopušten zahtjev za zaštitu zakonitosti.

2. Postupak u individualnim radnim sporovima

Istražno načelo

Članak 31.

(1) Ako sud nakon izvedenih dokaza koje su predlagale stranke, ne može utvrditi činjenice koje su značajne za odlučivanje, može izvesti dokaze i po službenoj dužnosti.

(2) Ako izvođenje dokaza iz stavka 1. iziskuje troškove, sud će odrediti koja će ih stranka snositi, a na to može obvezati i obje stranke.

Zastupanje

Članak 32.

Stranku može zastupati i predstavnik sindikata ako ima položen pravosudni ispit.

Nerazumljivi ili nepotpuni podnesci

Članak 33.

Sud će pozvati radnika kao stranku da nerazumljive I nepotpune podneske uredi I istovremeno ga podučiti kako će otkloniti nedostatke, te upozoriti ga na pravne posljedice nepostupanja po nalogu suda. Ako radnik nema punomoćnika, sud će ga podučiti o pravu na dobivanje besplatne pravne pomoći.

Promjena oznake tuženika

Članak 34.

Ako je radnik kao tužitelj zbog očite zabune u tužbi pogrešno označio tuženika, pravilno označenje tuženika može učiniti najkasnije do kraja sudskog mirenja, odnosno prvog ročišta za glavnu raspravu.

Troškovi postupka

Članak 35.

(1) Sud može odlučiti da poslodavac snosi sve troškove postupka i onda ako radnik u cijelosti nije uspio u sporu ako u tom dijelu nisu nastali naročiti troškovi.

(2) Ako je radnik kao stranka u postupku sudjelovao bez punomoćnika ili ga je zastupao predstavnik sindikata, a u sporu nije u cijelosti uspio, sud može odlučiti, da svaka stranka snosi svoje troškove zastupanja.

Otklanjanje neuvjerljivosti tužbe

Članak 36.

(1) Ako tuženik ne odgovori na tužbu radnika, a navodi u tužbi nisu učinjeni vjerojatnim (neuvjerljivost tužbe), sud će rješenjem pozvati radnika kao tužitelja da u određenom roku dokazima potkrijepi navode tužbe. Ako tužitelj u tom roku ne udovolji traženju suda, sud će odbiti tužbeni zahtjev.

(2) Rješenje iz stavka 1. ovog članka ne dostavlja se tuženiku i protiv njega nije dozvoljena posebna žalba.

Ogledni postupak

Članak 37.

(1) Ako je podnesen veći broj tužbi u kojima se tužbeni zahtjevi temelje na jednakim ili sličnim činjeničnim i pravnim osnovam, sud može po primitku odgovora na tužbe, na temelju jedne tužbe izvesti ogledni postupak, a ostale postupke prekinuti.

(2) Prije donošenja odluke o prekidu postupka, sud mora omogućiti tužitelju da se izjasni o navodima u odgovoru na tužbu i o prekidu postupka zbog izvođenja oglednoga postupka.

(3) Protiv odluke o prekidu postupka zbog izvedbe oglednoga postupka nije dopuštena posebna žalba.

(4) Nakon pravomoćnosti odluke donesene u oglednom postupku, sud će u prekinutim postupcima, koji nemaju bitnih posebnosti, odlučiti uvažavajući odluku u oglednom postupku.

(5) Stranka koja je imala mogućnost sudjelovati u oglednom postupku, u prekinutim postupcima ne može poricati činjenice i pravna stajališta koje je zauzeo sud u oglednom postupku.

(6) Ogledni postupak je najhitnije naravi.

Sporovi o postojanju ili prestanku ugovora o radu

Članak 38.

(1) Spor o postojanju ili prestanku ugovora o radu je hitne naravi i čim sud primi tužbu dužan ju je u roku od tri dana dostaviti tuženiku na odgovor.

(2) Tuženik je dužan u roku od petnaest dana odgovoriti na tužbu.

(3) Nakon protoka roka iz prethodnog stavka, sud će najkasnije u roku od petnaest dana zakazati ročište radi mirenja, a ako ono ne uspije, odmah će nastaviti s glavnom raspravom.

(4) Radnik kao tužitelj može preinačiti tužbeni zahtjev do kraja glavne rasprave bez odobrenja tuženika.

(5) Poslodavac kao stranka snosi svoje troškove postupka bez obzira na ishod postupka, osim ako je radnik podnošenjem tužbe ili svojim ponašanjem u postupku zlorabio procesna ovlaštenja.

Sudska zaštita protiv odluka poslodavca

Članak 39.

(1) Ako je tužba podnesena protiv poslodavca koji je svojom odlukom povrijedio pravo radnika iz ugovora o radu, tužbi treba biti priložena i odluka u izvorniku ili ovjerenom prijepisu.

(2) Sud će odbaciti tužbeni zahtjev iz stavka 1. ovog članka ako odluka poslodavca nije konačna ili protiv nje nisu iskorištena pravna sredstva.

Privremene mjere

Članak 40.

(1) U postupku sud može i po službenoj dužnosti donijeti privremene mjere koje su potrebne da bi se spriječila upotreba sile ili nastanak teško nadoknadive štete.

(2) Ako stranka predlaže donošenje privremene mjere sud o prijedlogu mora odlučiti u roku od tri dana.

(3) O žalbi protiv odluke kojom se odbija prijedlog iz stavka 1. Viši sud mora odlučiti u roku od osam dana. Protiv odluke kojom se donosi privremena mjera posebna žalba nije dopuštena.

3. Postupak u kolektivnim radnim sporovima

Početak postupka

Članak 41.

(1) Postupak u kolektivnim radnim sporovima pokreće se prijedlogom.

(2) Za prijedlog i odgovor na prijedlog sukladno se primjenjuju odredbe ovog zakona o tužbi i odgovoru na tužbu, odnosno zakona o parničnom postupku, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Sudionik

Članak 42.

(1) Sudionik u postupku je osoba, organ, tijelo, organ ili udruga koja je podnijela prijedlog (predlagatelj postupka) te osoba, organ ili udruga, protiv koje je prijedlog podnesen (predloženik).

(2) Sudionici su i osobe, tijela, organi ili udruge koji su nositelji prava i obveza u odnosu o kojem se odlučuje, pod uvjetima, koje određuje ovaj zakon.

(3) Sudionici su i osobe, tijela, organi i udruge, kojima zakon daje pravo, da sudjeluju u postupku.

Povlačenje prijedloga

Članak 43.

(1) Predlagatelj postupka može povući prijedlog do kraja glavne rasprave bez suglasnosti predloženika.

(2) O povlačenju prijedloga sud obavještava druge sudionike.

(3) Svaki sudionik može u roku od osam dana od danakada je obaviješten o povlačenju, nastaviti započeti postupak.

Sudionici u sporovima u vezi s kolektivnim ugovorima

Članak 44.

(1) Udruge radnika odnosno poslodavaca ili pojedini poslodavci, koji su stranke kolektivnog ugovora, mogu podnijeti prijedlog za početak postupka u vezi s kolektivnim ugovorima ili sudjelovati u postupku, kojeg je započeo netko drugi.

(2) Prijedlog mogu podnijeti i udruge radnika odnosno poslodavaca ili pojedini poslodavci te skupine radnika, koje nisu obuhvaćene u prethodnog stavku ako dokažu postojanje zajedničkog interesa. Te udruge i osobe mogu pod jednakim uvjetima također sudjelovati u postupku kojeg je započeo netko drugi.

(3) Postojanje zajedničkog interesa iz prijašnjeg stavka sud ocjenjuje s obzirom na sve okolnosti slučaja, a osobito s obzirom na razinu na kojoj je sklopljen kolektivni ugovor.

Sudionici u sporovima o zakonitosti štrajka

Članak 45.

(1) Prijedlog za ocjenu zakonitosti štrajka može podnijeti onaj koji po zakonu ima pravo organizirati štrajk i onaj protiv kojega je štrajk organiziran.

(2) U sporu iz prethodnog stavka ovog članka sindikat može sudjelovati u postupku kojeg je započeo netko drugi.

Sudionici u sporovima o nadležnostima sindikata u vezi s ugovorom o radu

Članak 46.

Sindikat je ovlašten podnijeti prijedlog za provođenja postupka u svezi svojih nadležnosti glede radnih odnosa.

Sudionici u sporovima o reprezentativnosti sindikata

Članak 47.

Prijedlog za početak postupka u vezi s određivanjem reprezentativnosti sindikata može podnijeti sindikat protiv odluke nadležnoga ministra ili Vlade Republike Hrvatske, odnosno odluke poslodavca kojom je utvrđeno da sindikat ne ispunjava uvjete za određivanje reprezentativnosti.

Sudjelovanje drugih osoba u postupku

Članak 48.

(1) O početku postupka sud obavještava osobe, tijela,organe i udruge koji su nositelji prava i obveza o kojima se odlučuje i daje im mogućnost sudjelovanja u postupku. Obavijest se objavljuje u na oglasnoj ploči suda i sudionika postupka.

(2) Osobe, organi, tijela i udruge iz prethodnog stavka ovog članka mogu do zaključenja glavne rasprave prijaviti svoje sudjelovanje u postupku.

(3) Sud može i bez izjave drugih sudionika odbiti sudjelovanje svih onih za koje utvrdi nepostojanje pravnog interesa. Protiv takve odluke, odbijeni sudionik može podnijeti žalbu višem sudu u roku od osam dana. Viši sud je dužan donijeti odluku po žalbi u roku od osam dana.

(4) Sudionik može sudjelovati u postupku i do pravomoćnosti odluke kojom se odbija njegovo sudjelovanje i njegove se procesne radnje ne mogu isključiti.

(5) Protiv odluke, s kojom sud dopušta sudjelovanje, posebna žalba nije dozvoljena.

Sporovi o sudjelovanju radnika u upravljanju

Članak 49.

(1) U sporovima po prijedlogu vijeća radnika protiv odluke izborne komisije o odbijanju prijedloga kandidata za članove vijeća radnika odnosno o nevaljanosti izbora članova vijeća radnika i o zahtjevu za poništenje izbora članova vijeća radnika, odgovor na prijedlog podnosi se u roku od tri dana.

(2) Ako u slučajevima iz stavka 1. ovog članka činjenično stanje među sudionicima nije sporno sud može odlučiti bez glavne rasprave, u protivnom sud će provesti mirenje najkasnije u roku od tri dana od primitka odgovora na prijedlog odnosno isteka roka za odgovor. Mirenje može odrediti i telefonom, brzojavom, upotrebom telekomunikacijske ili informacijske tehnologije. Ako mirenje ne uspije, sud odmah nastavlja s glavnom raspravom.

(3) U sporovima iz stavka 1. ovog članka sudionici mogu izjaviti žalbu u roku od tri dana. Viši sud o žalbi mora odlučiti u roku od tri dana.

Odluke suda

Članak 50.

(1) Ako sud utvrdi da je prijedlog osnovan prvenstveno će:

1. utvrditi valjanost ili nevaljanost kolektivnog ugovora, kršenje prava ili obveza iz kolektivnog ugovora, neusklađenost kolektivnog ugovora sa zakonom, neusklađenost među kolektivnim ugovorima ili neusklađenost općega akta poslodavca sa zakonom odnosno s kolektivnim ugovorom;
2. djelomično ili u cijelosti poništiti opći akt poslodavca ili pojedinačni pravni akt i s obzirom na okolnosti slučaja narediti prihvaćanje ili donošenje novoga pravnoga akta.

(2) U slučajevima iz stavka 1. ovog članka sud može s obzirom na zahtjev pojedinoga sudionika narediti drugom sudioniku ispunjavanje određene obveze.

(3) Kada sud postupi po odredbi iz prethodnog stavka svatko može zahtijevati izvršenje odluke kojom je njome priznato neko pravo i onda ako nije bio sudionik toga postupka.

(4) Ako sud ocijeni da je to nužno radi zaštite prava sudionika, može u slučajevima iz točke 2. stavka 1. ovog članka svojom odlukom djelomično ili u cijelosti izmijeniti sporni akt.

(5) Odluka suda iz prvoga stavka ovoga članka, koja se odnosi na kolektivne ugovore i opće akte poslodavca objavljuje se u javnom ili drugom glasilu, u kojem je objavljen kolektivni ugovor odnosno opći akt poslodavca.

(6) Sud je dužan donijeti odluku i dostaviti je sudionicima najkasnije u roku od trideset dana od dana podnesenog prijedloga.

Pravna sredstva

Članak 51.

(1) Protiv odluke suda nezadovoljni sudionik ima pravo podnijeti žalbu Višem sudu u roku od osam dana. Sud će bez odlaganja žalbu dostaviti protivnoj strani koja u roku od tri dana može odgovoriti na žalbu.

(2) Sud je dužan žalbu i odgovor na žalbu u roku od tri dana dostaviti Višem sudu.

Privremene mjere

Članak 52.

(1) Tijekom postupka sud može i po službenoj dužnosti donijeti privremene mjere koje su potrebne da se spriječi upotreba sile ili nastanak nenadoknadive štete.

(2) Ako sudionik predlaži donošenje privremene mjere sud će o prijedlogu odlučiti najkasnije u roku od tri dana.

(3) Protiv odluke kojom je odbijen zahtjev za donošenje privremene mjere dozvoljena je žalba u roku od tri dana. O žalbi Viši sud mora odlučiti u roku od osam dana

(4) Protiv odluke kojom se dozvoljava privremena mjera posebna žalba nije dozvoljena.

Sudske pristojbe

Članak 53.

U kolektivnim radnim sporovima sudske pristojbe se ne plaćaju.

4. Postupak u socijalnim sporovima

4. 1. Opće odredbe

Socijalni spor

Članak 54.

(1) Socijalni sporovi su sporovi o pravima i obvezama fizičkih, pravnih i drugih osoba koji mogu biti nositelji prava i obveza iz sustava socijalne zaštite.

(2) U socijalnom sporu osigurava se sudska zaštita protiv odluka i radnji državnih tijela i organa i nositelja javnih ovlasti iz sustava socijalne zaštite iz stavka 1. ovog članka na način i u postupku koji su propisani ovim zakonom.

Saslušanje osiguranika

Članak 55.

Saslušanje osiguranika kao stranke može se izvesti i u pisanom obliku, ako zbog zdravstvenih ili drugih osnovanih razloga osiguranik ne može sudjelovati na glavnoj raspravi.

Isključenje javnosti

Članak 56.

(1) U sporovima o pravima iz invalidskoga i zdravstvenoga osiguranja javnost je isključena.

(2) Raspravi mogu biti nazočne osobe kojima sud na prijedlog osiguranika kao stranke iz opravdanih razloga to dopusti.

Načelo materijalne istine

Članak 57.

Sud mora potpuno i istinito utvrditi sporne činjenice o kojima ovisi osnovanost zahtjeva.

Istražno načelo

Članak 58.

Ako sud nakon izvođenja dokaza koje su predložile stranke ne može utvrditi činjenice koje su značajne za odluku, može izvesti dokaze i po službenoj dužnosti.

Procesna pretpostavka za sudsku zaštitu protiv upravnih akata

Članak 59.

(1) Kada se o pravu i obvezi iz sustava socijalne zaštite u skladu sa zakonom odlučuje upravnim aktom, osiguranik čija su prava povrijeđena, može pokrenuti postupak pred radnim i socijalnim sudom protiv konačnog upravnoga akta ili zbog toga jer upravni akt nije donesen i dostavljen mu u zakonskom roku.

(2) U slučajevima iz stavka 1. ovog članka radni spor nije dopušten ako stranka koja je imala mogućnost podnijeti pravni lijek protiv upravnog akta, pravni lijek nije podnijela ili ga je zakasnila podnijeti.

Punomoćnici

Članak 60.

U postupku stranku može zastupati i predstavnik sindikata, udruge osiguranika i poslodavaca koji ima položen pravosudni ispit.

Nerazumljivi ili nepotpuni podnesci

Članak 61.

Ako sud od osiguranika kao stranke zahtijeva da podnesak ispravi ili dopuni, istodobno će ga podučiti kako će otkloniti nedostatke podneska te će ga upozoriti na pravne posljedice nepostupanja po traženju suda. Ako osiguranik nema punomoćnika sud će ga podučiti o pravu na besplatnu pravnu pomoć.

Promjena oznake tuženika

Članak 62.

(1) Ako je osiguranik kao tužitelj zbog očite zabune u tužbi pogrešno označio tuženika može pravilno označiti tuženika najkasnije do završetka postupka mirenja, odnosno do početka glavne rasprave.

(2) Promjena označenja tuženika ne smatra se promjenom tužbe.

Troškovi postupka

Članak 63.

(1) U sporovima iz socijalnog osiguranja i socijalne zaštite zavod snosi svoje troškove bez obzira na ishod postupka.

(2) Ako po nalogu suda treba položiti određen iznos za troškove izvođenja dokaza, će na to obvezati zavod.

Privremene mjere

Članak 64.

(1) Tijekom postupka sud može na prijedlog stranke ili po službenoj dužnosti:

- odgoditi izvršenje pobijanoga upravnoga akta ako bi izvršenjem stranci nastala teško nadoknadiva šteta i nema opasnosti da bi protivnoj stranci nastala veća nepopravljiva šteta,
- narediti protivnoj stranci privremeno plaćanje davanja.

(2) Sud o prijedlogu za donošenje privremene mjere odlučuje najkasnije u roku od tri dana.

(3) O pravnom sredstvu protiv odluke o privremenoj mjeri nadležni sud odlučuje najkasnije u roku od osam dana.

(4) Privremene mjere sud određuje po odredbama zakona koje reguliraju donošenje privremenih mjera.

Sudske pristojbe

Članak 65.

U socijalnim sporovima o pravima iz socijalnog osiguranja i socijalne zaštite sudske pristojbe se ne plaćaju.

4.2. Tijek postupka

Rok za podnošenje tužbe

Članak 66.

(1) Tužba se može podnijeti u roku od trideset dana od uručenja konačnog upravnog akta.

(2) Ako nadležno drugostupanjsko tijelo nije odlučilo u zakonskom roku, nezadovoljna stranka može podnijeti tužbu kao da je njezina žalba odbijena.

(3) Po stavku 2. stranka može postupiti i ako prvostupanjsko tijelo nije odlučilo u zakonskom roku, a protiv te odluke stranka nema pravo žalbe.

Sadržaj tužbe

Članak 67.

(1) Ako je tužba podnesena protiv upravnog akta u tužbi se mora označiti taj upravni akt i razlozi zbog kojih se on pobija i tužbi se mora treba priložiti i upravni akt u izvorniku ili ovjerenom prijepisu.

(2) Ako u socijalnim sporovima o pravima iz socijalnih osiguranja i socijalne zaštite tužbeni zahtjev nije precizno određen, tužitelj ga mora precizirati najkasnije do kraja mirenja, odnosno do početka glavne rasprave.

Tužbeni razlozi

Članak 68.

Upravni akt se može pobijati iz razloga koje određuje zakon koji uređuje upravni spor.

Prethodna kontrola tužbe

Članak 69.

Po prethodnoj kontroli tužbe sud će donijeti odluku kojom se tužba odbacuje ako je tužba podnesena prerano ili protiv upravnog akta nije podnesena žalba ili ona nije podnesena u roku.

Ništavnost upravnoga akta

Članak 70.

(1) Ako sud utvrdi da je upravni akt ništavan, donijet će odluku bez dostavljanja tužbe protivnoj strani na odgovor.

(2) Na ništavnost sud pazi po službenoj dužnosti tijekom cijelog postupka.

Otklanjanje neuvjerljivosti tužbe

Članak 71.

(1) Ako tuženik u zakonskom roku ne odgovori na tužbu osiguranika kao tužitelja, a iz navoda koji su u tužbi navedeni, ne proizlazi osnovanost tužbenog zahtjeva, sud će tužitelju odrediti rok za potkrijepu tužbe. Ako tužitelj u određenom roku ne postupi po nalogu suda, sud će odbiti tužbeni zahtjev.

(2) Odluka iz prethodnog stavka dostavlja se samo osiguraniku.

Kooperativna dužnost stranaka

Članak 72.

(1) Sud može stranci koja je pravna osoba narediti obvezno sudjelovanje u postupku ako je to potrebno da se postupak obavi bez odugovlačenja i sa što manjim troškovima. Sud će takvu stranku upozoriti na posljedice neopravdanog izostanka.

(2) Ako u slučaju iz prethodnog stavka stranka u postupku ne sudjeluje, a izostanak ne opravda, sud joj može izreći novčanu kaznu i na zahtjev suprotne stranke odlučiti da joj plati troškove koje je uzrokovala neopravdanim izostankom. .

Ogledni postupak

Članak 73.

(1) Ako je podnesen veći broj tužbi protiv upravnih akata istog ili sličnog činjeničnog i pravnog osnova sud može po primitku odgovora na tužbe na temelju jedne tužbe provesti ogledni postupak, a ostale postupke prekinuti.

(2) Prije donošenja odluke o prekidu postupka sud mora omogućiti tužitelju, da se izjasni o navodima u odgovoru na tužbu i o prekidu postupka zbog provođenja oglednoga postupka.

(3) Protiv odluke o prekidu postupka zbog provođenja oglednoga postupka nije dopuštena žalba.

(4) Po pravomoćnosti odluke donesene u oglednom postupku sud će o prekinutim postupcima odlučiti uzimajući u obzir odluku u oglednom postupku.

(5) Stranka, koja je imala mogućnost sudjelovati u oglednom postupku u prekinutim postupcima ne može poricati činjenice i pravna stajališta koja je zauzeo sud u oglednom postupku.

(6) Ogledni postupak je naročito hitne naravi.

Donošenje upravnoga akta po podnošenju tužbe

Članak 74.

(1) Ako zavod kao tuženik nakon podnošenja tužbe donese upravni akt, o tomu mora obavijestiti sud.

(2) U slučaju iz prethodnog stavka sud će zatražiti od tužitelja da se u roku od osam dana izjasni da li ustraje kod tužbe i u kojem dijelu odnosno da li ju proširuje i na doneseni upravni akt.

(3) Ako tužitelj izjavi da ustraje kod tužbe sud će nastaviti postupak, u protivnom, postupak će odlukom obustaviti.

(4) Proširenje tužbe na naknadno doneseni upravni akt ne smatra se promjenom tužbe.

Odluke suda

Članak 75.

(1) Sud će presudom odbiti tužbeni zahtjev kao neosnovan ako utvrdi da je postupak donošenja pobijanoga upravnoga akta bio pravilan i zakonit te da je pobijani upravni akt pravilan i zakonit.

(2) Presudom kojom usvaja tužbeni zahtjev sud će odlučiti o pravu i obvezi koje je morao sadržavati upravni akt.

(3) Ako je tužba podnesena zbog šutnje administracije, a sud utvrdi da je tužbeni zahtjev osnovan, presudom će udovoljiti tužbenom zahtjevu i narediti donošenje upravnog akta tuženiku.

Donošenje novoga upravnoga akta

Članak 76.

(1) Ako sud tužbenom zahtjevu udovolji, može bezobzira na odredbu drugoga stavka 2. članka 75. ovoga zakona:

- pobijani upravni akt ukinuti i narediti tuženiku donošenje novoga upravnoga akta ako činjenično stanje nije bilo pravilno ili potpuno utvrđeno, a utvrđenje činjeničnog stanja pred sudom bi bilo dugotrajno ili povezano s nerazmjernim teškoćama;

(2) U slučajevima iz prethodnog stavka tuženik mora donijeti novi upravni akt u roku, kojeg odredi sud, ali najkasnije u roku od trideset dana od

pravomoćnosti presude. Tuženik je pri donošenju novog upravnog akta vezan pravnim stajalištem suda.

(3) Ako tuženik u određenom roku ne donese novi upravni akt i to ne učini niti na poseban zahtjev stranke u daljnjih osam dana, sud će na zahtjev tužitelja donijeti presudu kojom će odlučiti o pravima i obvezama koje je morao sadržavati upravni akt. Presudom će sud odrediti i naknadu štete tužitelju zbog nepostupanja tuženika.

4. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Odredbe o postupku koji je u tijeku

Članak 77.

Postupak, koji je započet prije stupanja na snagu ovoga zakona nastaviti će se po odredbama ovoga zakona.

Stupanje na snagu

Članak 78.

Ovaj zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama", a primjenjuje se od 1. rujna 2011. godine.

OBRAZLOŽENJE

U glavi 1. Opće odredbe (članci 1. do 4.)

Uz članak 1.

Odredbom ovog članka određuje se predmet uređenja ovoga zakona.

Uz članak 2.

Ovom odredbom određuju se vrste sporova pred radnim i socijalnim sudovima-

Uz članak 3.

Ovom odredbom određuju se stupnjevi odlučivanja.

Uz članak 4.

Ovom odredbom radi jasnoće sudionika pred radnim i socijalnim sudovima objašnjavaju pojmovi koji se koriste u ovom zakonu.

U glavi 2. Nadležnost, organizacija i sastav sudova (članci 5. do 16.)

Uz članak 5.

Ovim člankom određuje se nadležnost radnih i socijalnih sudova u individualnim radnim sporovima, te označava koji sporovi, iz kojih pravnih odnosa, imaju se smatrati individualnim radnim sporovima.

Uz članak 6.

Određuje se nadležnost ovih sudova u kolektivnim radnim sporovima, te određuje opseg kolektivnih radnih sporova.

Uz članak 7.

Određuje se stvarna nadležnost ovih sudova i u socijalnim sporovima, te se određuje koji se sporovi, iz kojih pravnih osnova imaju smatrati socijalnim sporovima.

Uz članak 8.

Ovim člankom osim redovite mjesne nadležnosti za tuženika, određuje se mjesna nadležnost suda gdje se posao obavljao, obavlja ili bi se trebao obavljati, a sve kako bi po okolnostima slučaja, radniku bila dostupnija sudska zaštita.

Uz članak 9.

Radi jednostavnosti postupka, određuje se mjesna nadležnost u kolektivnim radnim sporovima za poslodavca na sud koji je općenito mjesno nadležan za poslodavca.

Uz članak 10.

Kako bi se zaštitio radnik kao slabija strana, zabranjeno je ugovarati drugu mjesnu nadležnost suda od one koja je određena zakonom.

Uz članak 11.

Ovim člankom određuju se nadležnosti suda u svezi s arbitražom.

Uz članak 12.

Ovom odredbom određeno je djelovanje petnaest radnih i socijalnih sudova i njihovo područje koje je određeno područjem odgovarajućeg županijskog suda.

Uz članak 13.

Određuje se sastav sudova prvog stupnja. Oni sude u pravilu u vijeću, a samo u predmetima manje vrijednosti sudi sudac pojedinac. Kad sudi u vijeću, sud je sastavljen od jednog suca profesionalca i dva suca porotnika, od kojih je jedan predstavnik radnika, a drugi poslodavca, odnos no osiguranika i osiguravatelja.

Uz članak 14.

Ovim člankom određuju se posebnosti koje nisu s obzirom na predmet uređenja zakona, određene u zakonu o parničnom postupku.

Uz članak 15.

Ovom odredbom uređuje se način sastavljanja liste kandidata za suce porotnike.

Uz članak 16.

Ovim zakonom- u ovoj odredbi određuje se osnivanje Višeg radnog suda kao suda koji odlučuje po pravnim lijekovima kao drugostupanjski sud.

U glavi 3. „Postupak „(članci 17. do 26.)**Uz članak 17.**

Ovim člankom određuje se supsidijarna primjena zakona o parničnom postupku i ovršnog zakona, dakle, samo kad ovim zakonom nije što drugo određeno.

Uz članak 18.

Jedno od najvažnijih načela postupanja u radnim i socijalnim sporovima je načelo hitnosti. Rokovi koji su određeni ovim zakonom, niti jedan nije instruktivne naravi, nego rokovi čije nepoštivanje povlači za sobom uvijek određene pravne posljedice. Jedna od najvažnijih posljedica nepoštivanja rokova od strane suca je snošenje posljedica za počinjenje teške povrede sudačke dužnosti.

Uz članak 19.

Ovom odredbom uređuje se postupanje suda u sporovima u kojima njihova rješenje ovisi o nekom prethodnom pitanju. Za razliku od drugih postupaka, ovdje kod radnih i socijalnih sudova, a u pravo da bi se spriječilo bilo kakvo odugovlačenje postupka, rješenje tog prethodnog pitanja ostavlja se drugom tijelu samo kao izuzetak.

Uz članak 20.

Osim općih odredbi koje uređuju pitanja izuzeća sudaca u zakonu o parničnom postupku, ovom odredbom još se posebno apostrofira da sudac ne može suditi u predmetu među strankama kojima je član njihovog tijela ili organa.

Uz članak 21.

Ovim člankom određeno je postojanje procesne pretpostavke za započinjanje postupka.

Uz članak 22.

Zbog naročite hitnosti s obzirom na prirodu sporova koje rješava radni i socijalni sud, određena je mogućnost donošenja odluke i bez glavne rasprave.

Uz članak 23.

Određuju se radnje koje se provode u pripremama za glavnu raspravu i rokovi u kojima se one moraju provesti, a sve kako se glavna rasprava ne bi odugovlačila.

Uz članak 24.

Posebna pozornost posvećuje se mirenju kao najboljem načinu rješenja spora. Sud u ovim sporovima uvijek provodi mirenje-

Uz članak 25.

Kako bi radnik i osiguranik dobio sudsku zaštitu u što kraćem roku, nikakva mogućnost mirovanja postupka pred radnim i socijalnim sudovima nije dopuštena.

Uz članak 26.

Ovim člankom navode se sve moguće situacije nedolaska stranaka pred sud i pravnih posljedice koje one zbog toga snose.

Uz članak 27.

Kako bi se izbjegle situacije u kojima se izjavljena žalba ne otprema na vrijeme protivnoj strani na odgovor, niti drugostupanjskom sudu na odluku, ovom odredbom određuju se obvezni rokovi postupanja po žalbi. Cilj i ove postupovne odredbe je da stranka što prije ishodi pravomoćnu odluku.

Uz članak 28.

Ovom odredbom određuje se široka mogućnost izjavljivanja revizije i reakcije Vrhovnog suda radi što kvalitetnije zaštite u radnim i socijalnim sporovima.

Uz članak 29.

Ovim člankom ustanovljuje se i „dopuštena revizija“ bez obzira na vrstu radnog i socijalnog spora kad je to važno radi važnog pravnog pitanja i za buduće slučajeve i radi postizanja ujednačenosti sudske prakse.

Uz članak 30.

Ovim člankom određuje se da u radnim i socijalnim sporovima isključuje se zahtjev za zaštitu zakonitosti kao izvanredni pravni lijek.

Uz članak 31.

Uz osnovno načelo akuzatornosti u određenim slučajevima uvodi se i istražno načelo, a sve radi utvrđenja materijalne istine.

Uz članak 32.

Ovim člankom omogućava se i predstavnicima sindikata koji imaju položen pravosudni ispit da zastupaju stranke pred radnim i socijalnim sudovima.

Uz članak 33.

Sudu se ovom odredbom daje obveza da poduči radnika kao stranku kako bi njegova prava u postupku što bolje bila zaštićena.

Uz članak 34.

Ovom odredbom omogućava se radniku kao tužitelju da u slučaju kao je očitom zabunom pogrešno označio tuženika, može ispraviti tužbu, a da se takva izmjena ne smatra promjenom tužbe.

Uz članak 35.

Ovom odredbom posebno se štiti radnik kao stranka glede sudskih troškova.

Uz članak 36.

I ovom odredbom štite se postupovni interesi radnika kao tužitelja koji nema stručnu pomoć.

Uz članak 37.

Uvođenjem oglednog postupka značajno se ubrzavaju postupci istog ili sličnog činjeničnog i pravnog osnova koji mogu biti vrlo brojni. Ujedno se time uveliko doprinosi ujednačenju sudske prakse i pravnoj sigurnosti građana i pravnih osoba.

Uz članak 38.

Ovim člankom uređuje se postupanje u sporovima o postojanju ili prestanku ugovora o radu te određuju vrlo kratki rokovi za procesne učesnike, ali i ovom odredbom privilegira se radnik za slučaj preinačenja tužbenog zahtjeva i glede troškova postupka.

Uz članak 39.

Ovom odredbom uređuju se posebnosti kod sudske zaštite protiv odluka poslodavca.

Uz članak 40.

Smisao privremenih mjera je upravo u njihovom hitnom donošenju. Za razliku od drugih postupaka, u postupcima pred radnim i socijalnim sudovima sud mora odlučiti u roku od tri dana, a Viši sud kao drugostupanjski sud u roku od osam dana o žalbi na odluku o privremenoj mjeri. Na taj način privremena mjera dobiva svoj pu ni smisao i svrhu.

U glavi 3.“ Postupak u kolektivnim radnim sporovima“(članci 41. do 53.);

Uz članke 41.do 53.

U tim se člancima uređuje postupak u kolektivnim radnim sporovima. Zbog specifičnosti postupka određuje se koje osobe mogu biti sudionici tog postupka, tko su sudionici u sporovima o zakonitosti štrajka, o sporovima o nadležnosti sindikata u vezi s ugovorom o radu, o sporovima o reprezentativnosti sindikata, te o sporovima o sudjelovanju radnika u upravljanju. Propisuje se koje vrste odluka sud donosi i pod kojim uvjetima. Također se propisuje koja pravna sredstva stoje strankama na raspolaganju. Određeni su zakonski rokovi s pravnim posljedicama njihovog nepoštivanja za svakog sudionika u postupku.

Također se propisuje i donošenje hitnih privremenih mjera.

U glavi 4. 1.“ Postupak u socijalnim sporovima“ (članci 54. do 65.)

Uz članke 54.do 65.

To su opće odredbe kojima se uređuje postupak u socijalnim sporovima na način da se posebno vodi računa o najranjivijoj skupini kao strankama u postupku. Omogućava se saslušanje osiguranika kao stranke i u pisanom obliku, određuju slučajevi isključenja javnosti iz postupka, uvodi istražno načelo kako bi se došlo do materijalne istine kad stranka zbog neukosti nije predlagala dokaze u potkrjepu svojih tvrdnji.

Posebna zaštita socijalnih osiguranika ogleda se u tomu što im sud pruža zaštitu kad upravna tijela nisu u roku odlučila o njihovim pravima i obvezama. Upravo zbog toga ti su rokovi pred sudom vrlo kratki i striktni. Da bi se dodatno zaštitili osiguranici i nositelji socijalne zaštite sud ih po službenoj dužnosti podučava kako će ispraviti svoje nepotpune i nerazumljive podneske i čak po službenoj dužnosti može donijeti privremene mjere kako bi se spriječila uporaba sile ili nastanak nenadoknadive štete.

Izrijekom se propisuje da se ni u ovim sporovima ne plaćaju sudske pristojbe.

U glavi 3. 2.“ Tijek postupka“ (članci 66. do 76.)

Uz članke 66.do 76.

U ovim člancima se regulira rok za podnošenje tužbe; sadržaj tužbe; razlozi za pobijanje upravnog akta; razlozi za odbacivanje tužbe; postupak kod utvrđivanja ništavosti upravnog akta; postupak kod neosnovanosti tužbenog zahtjeva; mogućnost sprječavanja odugovlačenja postupka na način da sud stranci koja je pravna osoba naredi obavezno sudjelovanje u postupku ako je to potrebno; uvođenje oglednog postupka kojim se značajno ubrzavaju postupci istog ili sličnog činjeničnog i pravnog osnova koji mogu biti vrlo brojni čime se doprinosi ujednačenju sudske prakse i pravnoj sigurnosti građana i pravnih osoba; postupak kod donošenja upravnog akta nakon podnošenja tužbe; postupak kod donošenja odluke suda kada se radi o neosnovanom tužbenom zahtjevu i postupak pokrenut zbog šutnje administracije, te postupak kod donošenja novog upravnog akta.

U glavi 4. „Prijelazne i završne odredbe“ (članci 77. i 78.)

Uz članke 77. i 78.

Ovi članci reguliraju vođenje postupaka koji su započeti prije stupanja na snagu ovoga zakona, te stupanje na snagu ovoga zakona i početak njegove primjene.